

**Bilaga till mailat missivbrev
2021.01.11. från Olof Bågenholm**

Till
Halmstad kommun
Kommunstyrelsen
Box 153
301 05 HALMSTAD

Angående Framtidsplan 2050 synpunkter och yrkande.

I Framtidsplan 2050, (som väl tillika är en översiktsplan), ”tar man höjd” för en ökning av kommunens innevånarantal med 50%, vilket innebär ca 50.000 människor på 30 år. Det kan synas framtidsinriktat, men frågan är om det är bra med en sådan expansion på så kort tid. Det är ändå mycket som skall till. Det kan ändå ha sina förtjänster om man drar ut tidsperspektivet lite längre. Men då får man tänka efter och begrunda konsekvenserna och analyserna bättre. Och – inte minst – detta fordrar en mycket djupare medborgardialog.

I planen talas det om ”**hållbar tillväxt**”. Det skulle vara välgörande med en precisering vad detta innebär. Eller är det bara en slogan till intet förpliktiogande som snurrar runt i luften och låter bra?

Stråkstrukturen i Framtidsplanen ser tilltalande ut vid första anblicken. Men den har stora konsekvenser för åkermarken. De gröna kilarna mellan stråken består mestadels av skog. I stråken samt runt centralorten Halmstad finns mestadels jordbruksmark. Det är därför som ursprungligen en centralort (staden Halmstad) utvecklats där samt stråken utvecklats. Sen har urbaniseringen fortsatt av bara farten – som ett självspelande piano -. Internationellt betecknat som ”Urban sprawl”. Det kan vara dags att tänka efter vad detta leder till i förlängningen. Dags att tänka nytt och i andra banor: Utveckla nya områden i skogsterräng – gärna österut och norrut.

Lär av historien. Logistikhallar och bilhallar på hallands bästa åkermark! Grossist för stålvaror på bästa åkermarken mellan Kärleken och Holm. Numera konkursad. Det är ett logiskt tankefel att sådana etableringar ligger på god åkermark.

Processen till detta ”urban sprawl” börjar med att kommunen köper upp mark (oftast hela gårdar) i tätorternas utkanter. Oftast utan publicitet – i smyg eller lönnedom – vad man nu vill kalla det. Motiveringen från kommunen är att det kan vara bra att ha i en framtid – (för exploatering).

Åkermark skall ses som en resurs för livsmedelsförsörjning och inte som en exploateringsyta. För befolkningen och samhället bör det finnas fyra väsentliga samhällsintressen.

- Mat på bordet
- Tak över huvudet
- Något att försörja sig på (något som ger pekuniära medel)
- Social omsorg (skola/utbildning, hälso-och sjukvård samt social omsorg).

Halmstad kallar sig för **ekokommun** (grundat under Agenda 21:s dagar). Det innebär att vi nu levande skall förvalta naturresurserna på ett sådant sätt att resurserna inte förbrukas för framtida generationer. I **framtidsbild 2050** anger kommunen att: ”Vi värnar viktiga värden för kommande generationer såsom dricksvatten och jordbruksmark”. I den utvärdering av de **nationella miljömålen** som länsstyrelsen nyligen genomfört anges att det största avsteget och som inger bekkymmer för framtiden är hushållningen med jordbruksmark. Man kan säga att det finns gott om åkermark kvar och att vi kan klara oss med den. Och så kan vi uppleva det nu. Men fortsätter vi att knäpa på den så tar den förr eller senare slut. Åkermark kan vara väldigt bra att ha i en osäker och oförutsägbar framtid. Coronan liksom torkan 2018 gav oss en tankeställare om att förhållandena och villkoren för vårt leverne snabbt kan ändras. **Jordbruksproduktionen** idag är stort beroende av insatsmedel, varav fosila bränslen och gödselmedel är de viktigaste. Det är lagerresurser från moder jord som förr eller senare tar slut. Om viktiga insatsmedel för livsmedelsproduktionen tar slut eller blir för dyra så sjunker produktionen. Då måste man öka mängden eller arealen för att nå upp till samma kvantitet. Samtidigt skall fler människor försörjas såväl i Sverige som internationellt. Den **internationella åkerarealen** krymper till följd av olika klimatförändringar som ihållande torka, vind-eller vattenerosion, försaltning mm. Åkermark som försvinner ersätts ofta genom att hugga ner skog (oftast regnskog), som har sämre förutsättningar för jordbruksproduktion. Åkermark måste betraktas som en ändlig resurs. Tillverkningen har upphört. Den upphörde vid senaste istidens slut. Råmark för ny åkermark kan endast skapas av en ny istid. ”Man saknar inte kon förrän båset är tomt”.

I plan -och bygglagens 1:a kap § 2 deklarerar att: ”Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användning av mark och vatten”. Det s.k. planmonopolet. Detta måste genomföras med stort omdöme och ansvar.

I plan -och bygglagens 2 kap. 1 § samt i Miljöbalken 3 kap 1 § står med samma lydelse: ”Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.” Att åkermark torde vara till för livsmedelsproduktion framstår som ganska självklart. Åkermark är en förutsättning för mat på bordet.

Miljöbalkens 3 kap. 4 § är det lagrum som mark-och miljödomstolarna nu utgår ifrån vid prövning av konflikter mellan olika markintressen där åkermark är inblandat. Där anges att: ”*Jord och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.*” Det finns i allmänhet alternativa lokaliseringar – bara uppmärksamheten riktas åt det hållet. Det perspektivet bör gälla i allmänhet och i synnerhet om kommunen vill leva upp till benämningen ekokommun.

Mark-och miljööverdomstolen har på senare år i ett antal prejudicerande domar dömt till åkermarkens fördel. Domstolen har ansett att brukningsvärd innebär att den brukas eller har brukats. Vidare har man gett fördel för åkermarken om ingen alternativ lokalisering har utretts och framförts.

Yrkande: Att framtidsplanen arbetas om så att arealen åkermark som planeras att exploateras/förstöras väsentligen minskas. Detta kan ske om bebyggelse eller verksamheter flyttas till icke åkermark. Det har man fått göra i andra kommuner där åkermark av olika skäl ”tagit slut”. Påminner om Miljöbalken 3 kap. §4.